

Školský vzdelávací program: Jazyk a komunikácia

Predmet: Slovenský jazyk a literatúra

Učebné osnovy V. ročník

Charakteristika predmetu slovenský jazyk a literatúra

Vyučovací predmet slovenský jazyk a literatúra má v systéme školského vzdelávania centrálnu postavenie.

Slovenčina je štátnym jazykom v Slovenskej republike. Slovenčina je pre väčšinu obyvateľov Slovenskej republiky národným jazykom s dlhou históriou a umožňuje komunikovať o najrozmanitejších javoch ľudského bytia a vedomia. Kvalitné poznanie a praktické ovládanie zákonitostí slovenského jazyka podmieňuje pohotovú, funkčne primeranú a kultivovanú komunikáciu jeho nositeľov, a preto ovládanie slovenčiny zabezpečuje občanom tejto republiky nielen úspešné zvládnutie školského vzdelávania, ale následne aj ich plnohodnotné uplatnenie v pracovnom zaradení.

Jazyk je fenomén, ktorý sprevádza človeka v písomnej alebo ústnej podobe po celý život. Tvorí integrálnu zložku jeho myslenia, je prostriedkom na poznávanie vonkajšieho i vnútorného sveta, na verbálne vyjadrovanie myšlienok, pocitov a nálad, slúži na kontakt a dorozumievanie sa s inými nositeľmi jazyka, pomáha vnímať krásu umeleckého diela. Zároveň reprezentuje svojich nositeľov, predovšetkým ich intelektuálnu, citovú a mravnú vyspelosť.

Vzdelávací obsah slovenského jazyka a literatúry tvoria tri oblasti: Jazyková komunikácia, Komunikácia a sloh, Čítanie a komunikácia.

V oblasti Jazyková komunikácia žiaci nadobúdajú schopnosti, vedomosti, zručnosti a kompetencie potrebné k osvojovaniu si spisovnej podoby slovenského jazyka. Jazyková komunikácia vedie žiakov k presnému a logickému mysleniu, ktoré je základným predpokladom jasného, presného a zrozumiteľného vyjadrovania.

V oblasti Komunikácia a sloh sa žiaci učia vnímať a chápať rozličné jazykové informácie, čítať s porozumením, kultivovane písať, rozprávať a na základe prečítaného alebo počutého textu samostatne sa rozhodovať, nadobúdajú kompetencie text analyzovať a kriticky hodnotiť.

Ciele predmetu slovenský jazyk a literatúra

Cieľom vzdelávania v oblasti slovenského jazyka a literatúry je dosiahnuť takú úroveň rečových zručností, aby žiaci zvládli každú komunikatívnu situáciu či už hovorovú alebo odbornú v rozsahu odbornosti všetkých vzdelávacích oblastí a primerane a vhodne z hľadiska jazykového štýlu, s príslušnou gramatickou a pravopisnou normou v ústnom a písomnom prejave.

Cieľom vyučovania slovenského jazyka v 5. ročníku základnej školy je:

- Viest' žiakov k spoznávaniu jazyka ako vnútorne štruktúrovaného a uceleného systému.
- Rozvíjať komunikačné schopnosti a návyky žiakov, aby získali kvalitnú jazykovú kompetenciu, t. j. schopnosť primerane reagovať v rozličných jazykových situáciách
- Pestovať v žiakoch lásku k materinskému jazyku a vedomie jazykovej príslušnosti k istému etniku, pocit jazykovej príbuznosti a spolupatričnosti s inými etnikami. Prostredníctvom ovládania normy spisovného jazyka viesť žiakov k zvyšovaniu jazykovej kultúry ich verbálnych prejavov, ústnych i písaných.
- Prostredníctvom jazyka viesť žiakov k spoznávaniu histórie vlastného národa a vážiť si ľudí, ktorí sa zaslúžili o rozvoj a poznanie slovenského jazyka.
- Viest' žiakov od základnej gramotnosti k získaniu čitateľských návykov, orientovať sa na knihu, vzbudiť záujem o čítanie a pozitívne prijímať literatúru a kultúru.

Z celkového cieľa vyučovania slovenského jazyka v 5. ročníku základnej školy vyplývajú i čiastkové ciele, ktoré sa majú dosiahnuť:

- Žiaci sa učia analyzovať text s dôrazom na vyhľadávanie jazykových javov a ich triedenie. Učia sa syntetizovať získané poznatky.
- Získavajú prehľad o jednotlivých rovinách jazykového systému, o základných jazykových prostriedkoch na týchto rovinách, o jazykových kategóriách na rôznom stupni zovšeobecnenia.
- Cvičia sa v pravopisnej norme a učia sa správne vyslovovať a ústne realizovať text. Spoznávajú základné údaje z histórie jazyka a jazykovedy.
- Učia sa orientovať v základných jazykovedných príručkách.
- Odhaľujú zmysel základných lingvistických termínov.
- Poznávajú štylistickú hodnotu jednotlivých jazykových javov.
- Učia sa uplatňovať poznatky o jazykovom systéme pri tvorbe vlastných textov.
- Cvičia sa v osvojovaní si štylisticky primeranom používaní jazykových javov. Nacvičujú zvládnutie rôznych jazykových situácií. Precvičujú si písomnú aj ústnu podobu jazykových prejavov.
- Získavajú základnú orientáciu v jednotlivých slohových postupoch, v žánroch a útvaroch jednotlivých štýlov.
- Spoznávanie, tvorivé využívanie a kultivovanie slovenského jazyka sa tak stáva prostriedkom všeobecného vzdelávania žiaka – človeka v najširšom zmysle, pretože rozvíja žiakovu osobnosť v rovine poznávacej, estetickéj, etickej a najmä komunikatívnej.
- Vnímajú a prijímajú literárny text, prostredníctvom ktorého nadobúdajú čitateľské schopnosti, učia sa pochopiť a porozumieť textu.
- Získavajú systém vedomostí o literatúre, t. j. základné identifikačné znaky druhov a žánrov a elementárne charakteristiky literatúry ako umeleckého druhu.

Cieľom vzdelávania ja rozvíjať kľúčové kompetencie tak, aby žiaci:

- pochopili vzdelávanie v príslušnom jazyku ako svojbytný historický jav, v ktorom sa odráža historický a kultúrny vývoj národa,
- nadobudli a rozvíjali pozitívny vzťah k materinskému jazyku a pochopili je potenciálne zdroje pre svoje osobné a kultúrne bohatstvo,
- vnímali a postupne osvojovali sa jazyk ako bohatý mnohotvárnny prostriedok k získavaniu a odovzdávaniu informácií, k vyjadrovaniu vlastných postojov a názorov,
- rozvíjali komunikatívne schopnosti a návyky,
- zvládli základné pravidlá medziľudskej komunikácie daného kultúrneho prostredia a nadobudli pozitívny vzťah k jazyku.

Štruktúra predmetu slovenský jazyk a literatúra pre 5. ročník základnej školy

I. JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

Zvuková stránka jazyka a pravopis
Lexikológia
Morfológia
Jazykoveda a národný jazyk

II. KOMUNIKÁCIA A SLOH

Komunikácia ako zdroj informácií
Ústny a písomný prejav
Rozprávanie príbehov a zážitkov

III. LITERATÚRA

Základné literárne druhy
Základné literárne žánre
Kompozícia literárneho diela
Štylistika literárneho textu
Metrika
Informácie o autoroch literárnych diel

Obsah predmetu slovenský jazyk a literatúra

Slovenský jazyk v 5. ročníku zahŕňa jazykovú zložku, slohovú zložku a literárnu zložku. Jazyková a slohová zložka nie sú vzájomne oddelované, ale tvoria integrálnu súčasť vyučovania materinského jazyka.

Učebné osnovy sú rámcové, obsahujú učivo daného ročníka. V rámci časovej dotácie sa uvádza iba týždenný počet hodín a ročný počet hodín:

5. ročník	Počet hodín týždenne	Počet hodín ročne
Jazyková komunikácia	2	66
Komunikácia a sloh	1	33
Literatúra	2	66

Učivo je osnované na základe vyčlenenia:

- jazykových javov z oblasti zvukovej stránky jazyka a pravopisu, lexikológie (vrátane slovotvorby), morfológie, syntaxe,
- javov v slohovej výchove zameraných na komunikatívnosť,
- literárnych javov týkajúcich sa všeobecných znakov literatúry, základných literárnych druhov a žánrov, základných literárnych žánrov, kompozície literárneho diela, štylistiky literárneho textu, metriky a informácií o autoroch literárnych diel.

Piaty ročník je organickým premostením od zvládnutia písomných návykov a zručností, základných pravopisných a výslovnostných noriem k získavaniu základných poznatkov o jazyku a jazykovede, k postupnému osvojovaniu si jazykovej kompetencie.

Vo vyučovacom procese je učiteľ povinný v plnej miere dodržiavať:

- ročnú časovú dotáciu – povinný počet hodín;
- ciele, ktoré treba vo vyučovaní dosiahnuť;
- obsah t. j. jazykové javy a javy v slohovej výchove zamerané na komunikatívnosť;
- koncepciu obsahu vyučovania literatúry.

Podľa vlastného uváženia s ohľadom na podmienky danej triedy si učiteľ vyberá:

- formy a metódy dosahovania cieľov;
- štruktúru vyučovacej jednotky a spôsob plánovania (voľnosť rozvrhovania v rámci vyučovania materinského jazyka ako celku; možnosť vyučovania v blokoch aktivizačných podnetov);
- diela a autorov v príslušnom tematickom okruhu;
- texty z literatúry.

Učiteľ bude používať v rámci vyučovacích hodín:

- učebnice;
- pracovné zošity;
- cvičebnice;
- jazykové príručky;
- jazykovedné časopisy;
- encyklopédie;
- ďalšie učebné pomôcky.

Vzdelávací štandard zo slovenského jazyka pre 5. ročník základnej školy tvorí dve oblasti: **obsahový štandard a výkonový štandard.**

Obsahový štandard zahŕňa rozsah učiva, ktoré má žiak z materinského jazyka nadobudnúť v ročníku ako záväzné základné učivo z daného tematického okruhu, aby sa zabezpečila požadovaná úroveň vzdelávania žiakov v materinskom jazyku.

Kľúčové kompetencie predmetu slovenský jazyk a literatúra

Prepojenie vzdelávacích oblastí s kľúčovými kompetenciami a konkretizácia kľúčových kompetencií v jednotlivých vzdelávacích oblastiach.

Komunikácia v materinskom jazyku:

Vedieť:

- sa vyjadrovať a tlmočiť svoje myšlienky, pocity a názory ústnou a písomnou formou;
- klásť otázky a dokázať správne odpovedať;
- rozvíjať si slovnú zásobu, vedieť správne používať gramatické javy a jazykové funkcie;
- rozlišovať spisovné a nespisovné výrazy a texty;
- správne používať rôzne jazykové štýly;
- viesť kritický a konštruktívny dialóg, dokázať hodnotiť literárne texty a oceňovať estetické kvality.

Komunikácia v cudzích jazykoch:

Vedieť:

- využiť komunikačné zručnosti nadobudnuté v cudzích jazykoch v materinskom jazyku;
- si uvedomovať kultúrne rozmanitosti so zameraním na medzikultúrnu komunikáciu.

Matematická gramotnosť a kompetencie v oblasti prírodných vied a technológií:

Vedieť:

- používať matematické myslenie v logických morfológických a syntaktických operáciách;
- napísať, prečítať a používať arabské a rímske číslice;
- používať matematické modely myslenia (logické a priestorové myslenie) a vzorce, grafy, tabuľky a pod. vo vyučovacích jazykoch.

Kompetencia v oblasti informačnej a komunikačnej technológie:

Vedieť:

- vyhľadávať, zhromažďovať a spracovávať informácie;
- sa písomne dorozumieť prostredníctvom informačno-komunikačných technológií;
- používať jazykové príručky a slovníky;
- sa orientovať v školskej a verejnej knižnici.

Učiť sa učiť:

Vedieť:

- si efektívne zorganizovať vlastné učenie
- spracovávať a prispôbovať nové vedomosti a zručnosti z oblasti vyučovacích jazykov;
- nadobudnuté vedomosti v škole a životné skúsenosti uplatňovať v rôznych spoločenských a kultúrnych súvislostiach, vo vzdelávaní a v odbornej činnosti.

Sociálne a občianske kompetencie:

Vedieť:

- porozumieť viackultúrnym a sociálno-ekonomickým rozmerom európskych spoločností a spôsobu, akým je národná kultúrna identita prepojená s európskou identitou;
- konštruktívne komunikovať v rozličných prostrediach, byť tolerantný, vyjadrovať odlišné stanoviská, porozumieť im, rokovať a vyjednávať so schopnosťou vytvárať dôveru a cítiť empatiu;
- účinne a asertívne komunikovať s inými ľuďmi vo verejnej sfére s prejavom solidarity, vzájomnej spolupatričnosti národností lokality, krajiny a národov Európskej Únie.

Podnikateľské kompetencie:

Vedieť:

- individuálne aj v tímoch prezentovať svoju prácu;
- plánovať, organizovať;
- riadiť, komunikovať;
- analyzovať;
- oznamovať, hodnotiť a zaznamenávať.

Kultúrne kompetencie:

Vedieť:

- kreatívne vyjadrovať myšlienky, skúsenosti a emócie prostredníctvom umenia, literatúry a médií;
- využiť vedomosti o literatúre a kultúre národného a kultúrneho dedičstva v rôznych spoločenských a kultúrnych súvislostiach, vo vzdelávaní a v odbornej činnosti;
- využiť základné vedomosti o významných kultúrnych dielach vrátane súčasnej ľudovej kultúry;
- chápať kultúrnu a jazykovú rozmanitosť v Európe a iných oblastiach sveta, mať potrebu chrániť ju a chápať význam estetických faktorov v každodennom živote;
- oceniť, vyjadriť úctu k umeleckým dielam svojho národa, i k dielam iným národom a národnostiam v danej krajine a celej Európe;
- nadobudnuté kreatívne zručnosti a vedomosti preniesť do rôznych profesionálnych súvislostí;
- pochopiť vlastnú kultúru a zmysel pre identitu ako základ otvoreného postoja vo vzťahu k rozmanitosti kultúrneho vyjadrovania a jeho rešpektovania.

Prierezové témy

Prierezové témy sú súčasťou obsahu vzdelávania a prelínajú sa cez vzdelávacie oblasti.

Prierezová tematika:

- **Osobnostný a sociálny rozvoj**

-Predmet: Slovenský jazyk a sloh

- Ciele tematiky: modelové situácie, rozhovory, hry.

- Metódy a formy: rozhovory, diskusie, hry.
- Zdroje: učebnice, časopisy, metodický materiál.
- Organizačná forma vyučovania: individuálna a skupinová práca.

- **Multikultúrna výchova**

-Predmet: Literárna výchova

- Ciele tematiky: Kultúra a iné kultúrne zvyky, tradície, rešpektovanie ich rovnocennosti, schopnosti komunikácie a spolupráce
- Metódy a formy: besedy, rozhovory, diskusia
- Zdroje: časopisy, knihy, encyklopédie, internet
- Organizačná forma vyučovania: blokové vyučovanie

Obsahové štandardy zo slovenského jazyka

Poznávacie a rečové kompetencie:

- Verejná prezentácia textu, verejný prejav
- Pamäťové, klasifikačné a aplikačné zručnosti
- Analytické a syntetické zručnosti
- Tvorivé zručnosti
- Informačné zručnosti
- Komunikačné zručnosti

Obsahové štandardy zo slovenského jazyka pre 5. ročník jazyková komunikácia a komunikácia a sloh

Jazyková komunikácia:

1) Zvuková rovina jazyka a pravopis /10 h./

Opakovanie z nižších ročníkov

Interpunkčné znamienka, spojovník, pomlčka

Druhy viet podľa zámeru - správna intonácia viet a pravopis

Melódia viet, slovosled, práca s textom

Spodobovanie spoluhlások - príčiny spodobovania, spoluhlásky podľa znelosti, splývavá výslovnosť, nácvik správneho čítania

Prestávka, sila hlasu, doraz - prozodické vlastnosti reči

Pravidlo o rytmickej krátení

Výkonový štandard

- utvrdiť vedomosti z nižších ročníkov (abeceda, písmená, hlásky, slabiky slov – delenie, základné interpunkčné znamienka, písmeno ä, vybrané slová)
- tvoriť druhy viet podľa komunikačného zámeru, písať interpunkčné znamienka na konci viet, správne intonovať druhy viet
- naučiť sa pracovať s hlasom
- vedieť správne čítať a vysvetliť princíp spodobovania
- poznať pravidlo o rytmickej krátení a dokázať ho prakticky používať
- upevňovanie pravopisu.

2) Významová / lexikálna rovina jazyka /13 h./

Slovná zásoba – praktická aplikácia osvojených lexikálnych jednotiek, poučenie o slovnej zásobe
Synonymá, antonymá - výcvik v tvorbe slovných párov zo slov s opačným významom, s podobným významom, čitateľská gramotnosť, základná charakteristika, rozoznávanie v texte, práca s pravopisným a synonymickým slovníkom

Predpony, odvodené slová

Jednovýznamové a viacvýznamové slová

Prirovnania a porekadlá, príslovia a pranostiky, ustálené slovné spojenia

Práca s frazeologickým slovníkom

Slovná zásoba, spisovné a nespisovné slová, nárečia

Výkonový štandard

- aktívne používať približne 350 lexikálnych jednotiek vrátane rečovej etikety a neúplných vetných konštrukcií, usporiadať slová podľa významových okruhov
- zostaviť slovné páry zo slov opačného významu, tvoriť vety na slová opačného významu, rozvoj slovnej zásoby
- využívať synonymá a antonymá vo vlastnom prejave
- využívať odvodené slová z jedného slovotvorného základu, vedieť tvoriť slová pomocou predpôn
- vysvetliť významov slov – rozvíjanie slovnej zásoby
- vedieť vysvetliť a využívať ustálené slovné spojenia, príslovia, porekadlá a pranostiky
- rozvoj praktických zručností žiakov s využitím slovníkov (pravopisný, synonymický, frazeologický)
- vedieť rozlíšiť a využívať spisovný jazyk a nárečia v hovorenom a písomnom prejave
- transformovať text v nárečí do spisovnej podoby

3) Tvarová/ morfológická rovina jazyka /32 h./

Opakovanie z nižších ročníkov

Zámená - osobné a privlastňovacie zámená

Číslovky - základné a radové číslovky

Podstatné mená - gramatické kategórie rod, číslo, pád skloňovanie, vzory, využitie podstatných mien vo vlastnom jazykovom útvare

Podstatné mená mužského rodu – životné (chlap, hrdina)

Podstatné mená mužského rodu – neživotné (dub, stroj)

Podstatné mená ženského rodu – žena, ulica, dlaň, kosť

Podstatné mená stredného rodu – mesto, srdce, vysvedčenie, dievča

Prídavné mená – akostné, stupňovanie prídavných mien, vzor pekný, cudzí

Charakteristika sloviess, výskyt v texte,

Časovanie slovesa byť vo všetkých časoch

Tykanie a vyknanie, časovanie sloviess, tvorenie a používanie správnych tvarov sloviess podľa osoby, čísla a času

Výkonový štandard

- utvrdenie vedomostí z nižších ročníkov (slovné druhy, skloňovanie, pády, pádové otázky, základné gramatické kategórie)
- poznať funkciu zámen a čísloviek v texte
- poznať osobné a privlastňovacie zámená a základné a radové číslovky
- vedieť skloňovať podstatné mená mužského, ženského a stredného rodu podľa vzorov
- vedieť rozlíšiť kategóriu životnosti
- aktívne využívať poznatky o skloňovacích vzoroch podstatných mien pri pravopise
- vedieť určiť akostné prídavné mená
- správne používať prípony prídavných mien podľa vzoru pekný, cudzí, skloňovanie podľa vzoru pekný, cudzí

- aplikovať získané poznatky o pravopise prídavných mien v písomnom prejave
- formálne rozoznanie slovies v texte, pravopis
- tvoriť správne tvary slovies v prítomnom, minulom a budúcom čase
- vedieť časovať sloveso byť vo všetkých časoch
- správne používať tykanie a vykanie v ústnom i písomnom prejave

4) Syntaktická/ skladobná rovina /4 h./

Opakovanie – druhy viet, jednoduchá veta

Vety podľa obsahu – oznamovacie, opytovacie, rozkazovacie, želacie, zvolacie

Slovosled

Výkonový štandard

- tvoriť druhy viet podľa komunikačného zámeru
- písať interpunkčné znamienka na konci viet
- správne intonovať druhy viet

5) Záverečné opakovanie /7 h./

- záverečný prehľad a utvrdenie získaných vedomostí podľa výkonového štandardu

Komunikácia sloh:

1) Komunikácia /15 h./

Opakovanie pravidiel komunikácie z nižších ročníkov (privítanie, rozlúčenie, prosba, poďakovanie, ospravedlnenie, vyjadrenie súhlasu/ nesúhlasu, tvorba otázok)

Komunikácia, zoznamujeme sa

Zhovárame sa a rozprávame zážitky

Zhovárame sa na diaľku, telefón, SMS

Rozprávanie príbehu a zážitku z prázdnin - zážitkovo – dejové prejavy, tvorba súvislých ústnych prejavov

Názor, argument, diskusia - pravidlá diskusie.

Interview – riadený rozhovor

Pozdrav, pohľadnica, adresa

Forma a obsah súkromného listu

Informácie v našom živote – SMS, e-mail

Správa

Funkcia, obsah, forma oznámenia

Pozvánka, vizitka

Priestorové vyjadrenie myšlienok, plagát

Čítanie a zhotovenie inzerátov.

Funkcie reklamy, obsah a forma reklamy, grafické úpravy.

Výkonový štandard

- upevniť a preopakovať pravidlá jednotlivých komunikačných situácií
- pozdraviť a osloviť niekoho, predstaviť sa , predstaviť inú osobu a reagovať na predstavenie
- začať, rozvíjať a ukončiť rozhovor v bežných sociálnych situáciách
- rozvíjanie slovnej zásoby, hl. zásady spoločenskej komunikácie
- tvoriť súvislé ústne prejavy
- v rozhovoroch vyjadriť vlastné myšlienky, postoje, názory a city, vysvetliť resp. zdôvodniť svoje názory a stanovisko, presvedčiť partnera
- vytvoriť interview
- napísať pozdrav, blahoželanie z príležitosti rozličných sviatkov
- napísať list kamarátovi

- zostavovať SMS a e-maily, práca pri počítači
- napísať správu o udalosti v škole
- napísať oznámenie na nástenu
- zhotoviť pozvánku, vlastnú vizitku
- vytvoriť pútavý plagát
- napísať inzerát
- zhotoviť reklamu

2) Sloh /16 h./

Vecný a umelecký text

Práca s textom - konspekt, poznámky, kľúčové slová

Opis - tvorba písomných a ústnych prejavov (obrázku, predmetu, osoby)

Téma a hlavná myšlienka

Jednoduché rozprávanie – nadpis, osnova, časová postupnosť v rozprávaní (úvod, jadro, záver)

Reprodukcia textu

Rozprávanie s prvkami opisu

Opis pracovnej činnosti

Školská slohová práca – príprava

Výkonový štandard

- určiť hlavné znaky a rozdiely vecného a umeleckého textu
- rozlíšiť dôležité a menej dôležité informácie v texte
- utvoriť opis podľa vlastného výberu
- rozčleniť text na úvod, jadro a záver
- reprodukovať obsah textov, obrázkov
- spoločne zostaviť osnovu prejavu, rozvíjať jednotlivé body osnovy, podľa dejovej osnovy súvisle porozprávať krátky príbeh zo svojho života
- dodržať časovú postupnosť v rozprávaní
- utvoriť slohový útvar – rozprávanie s prvkami opisu
- utvoriť opis pracovnej činnosti
- pripraviť sa na školskú slohová prácu – tvoriť koncept
- napísať školskú slohová prácu so zameraním/ podľa výberu učiteľa/

3) Záverečné opakovanie /2 h./

- zhodnotenie práce podľa výkonového štandardu

Jazyková a slohová zložka sú oddelené len formálne kvôli prehľadu tematických celkov, ináč nie sú vzájomne oddelované, ale tvoria integrálnu súčasť vyučovania materinského jazyka.

Vzdelávací štandard z literárnej výchovy pre 5. ročník ZŠ

Štruktúra kompetencií rozvíjaných vyučovaním literárnej výchovy

KOGNITÍVNE KOMPETENCIE	KOMUNIKAČNÉ KOMPETENCIE	INTERPERSONÁLNE KOMPETENCIE	INTRAPERSONÁLNA KOMPETENCIA
Spôsobilosť používať kognitívne operácie.	Spôsobilosť tvoriť, prijať a spracovať informácie.	Spôsobilosť akceptovať skupinové hodnoty a rozhodnutia.	Schopnosť vytvárať a reflektovať vlastnú identitu.
Spôsobilosť učiť sa sám aj v skupine.	Zručnosť vyhľadávať a odosielať informácie.	Schopnosť kooperovať v skupine.	Schopnosť vytvárať si vlastný hodnotný systém.
Spôsobilosť kriticky myslieť.	Spôsobilosť formulovať svoj názor a argumentovať.	Schopnosť tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín.	Schopnosť sebaregulácie a ochrany vlastného života.
Spôsobilosť formulovať a riešiť problémy.	Spôsobilosť verbálne a neverbálne vyjadriť vôľu a city.	Schopnosť empatie.	
Spôsobilosť myslieť tvorivo a spôsobilosť uplatniť výsledky tvorivého myslenia.			

Obsahové štandardy z literárnej výchovy

Poznávacie a čitateľské kompetencie:

- Technika čítania a verejná prezentácia textu.
- Pamäťové, klasifikačné a aplikačné zručnosti.
- Analytické i interpretačné zručnosti.

Kľúčové kompetencie, obsahové a výkonové štandardy z literárnej výchovy pre 5. ročník ZŠ

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE	OBSAHOVÝ ŠTANDARD	VÝKONOVÝ ŠTANDARD
Kultúrne kompetencie. → Uvedomenie si svojej národnej identity. →	<u>Pozvánka do knižnice /3 h./</u> <u>Poézia /16 h./</u> <ul style="list-style-type: none"> - Definovať žánre patriace k poézii, poznať ich podstatu a vedomosti aplikovať v literárnej komunikácii. Druhy ľudovej piesne:/10 h./ <ul style="list-style-type: none"> - Pracovné piesne (trávnicke, pastierske, valašské, banické) - Uspávanky - Regrútske a vojenské piesne - Žartovné piesne 	Technika čítania, verejná prezentácia textu. ← Porovnanie a klasifikácia. ← Všeobecné pojmy : verš, strofa, rým, prirovnávanie, zdobne-

<p>Rozvíjať čítanie, vnímanie, intuíciu, fantáziu. →</p>	<p>- Koledy - Zľudovené piesne – základný rozdiel medzi ľudovou a zľudovenou piesňou Nonsens v literatúre /6 h./ – charakterizovať poéziu nonsensu z hľadiska jej pôvodu, nonsens (nezmysel) v pôvodnej slovenskej tvorbe. Analýza umeleckého textu – na konkrétnom príklade vyhľadať a vymenovať jej základné znaky. Nonsens ako štylizácia textu, určiť funkciu jednotlivých prvkov pre celé vyznenie diela (hra so slovami). Využívať verbálne aj neverbálne vyjadrovacie prostriedky.</p>	<p>nina Funkčná analýza textu. ← Dramatizácia a dialogizácia textu. ←</p>
<p>Vytváranie pozitívneho vzťahu k vlastnému národu. Akceptovanie odlišných kultúr. → Tvorivé zručnosti. → Chápanie diela ako autorovho modelu vnímania sveta. Kritické myslenie. Rozlišovať fiktívny príbeh od skutočného. Vytváranie pozitívneho vzťahu k našim predkom, vážiť si kresťanské, historické a vzdelanostné posolstvo. → Pamäťové, klasifikačné a aplikačné zručnosti. →</p>	<p>Próza Malé formy ľudovej slovesnosti /2 h./ - Humor a jeho úloha v literárnom diele – humorný dej, humorná postava, humorná situácia. - Slang – ako charakterizačný jazykový prostriedok. - Rozprávač – autor, hlavná postava Rozprávky /16h./– vyvodenie pojmu rozprávač. Fantastická (čarodejná, čarovná) rozprávka, realistická rozprávka. Nadprirodzené, neskutočné postavy, čarodejné deje, magické čísla a predmety. Neznáme miesto deja. Variácie. - Autorská rozprávka – základný rozdiel medzi autorskou a ľudovou rozprávkou. Definovať rozprávku podľa rôznych hľadísk: a) Autorstvo (ľudová, umelá) b) Obsah (fantastická, zvieracia, realistická) c) Forma (prozaická, básnická, dramatická) d) Výber a spôsob spracovania témy (klasická, moderná) Povesti / 9 h./– Ľudová povesť – Miestna, historická, heraldická povesť – Autorská povesť – využitie námetov ľudových povestí v umeleckom spracovaní. Legendy /3 h./ – Ľudová legenda – Legenda – ako výsledok zapisovania príbehov v kláštoroch (prispôbené požiadavkám cirkvi) – Autorská legenda Komiks /5 h./– literárny žáner – prepojenie slovného a výtvarného umenia. - ako prozaický (epický) žáner. Úloha obrázku v komikse. Funkcia bubliny. - pôvod komiksu</p>	<p>Vyhľadávať, zhromažďovať a spracovávať známe javy. ← Vysvetliť ich podstatu. ← Vedieť správne zaradiť literárnu ukážku podľa obsahu. ← Poznať jednotlivé formy a spracovanie témy. ← Aplikácia literárnych poznatkov. Tvorba ústnej výpovede, dialóg, hodnotenie. ← Analytické a interpretačné zručnosti. ← Viesť diskusiu. Akceptovanie iného, odlišného názoru. Obhajoba vlastného názoru. ←</p>
<p>Vnímanie a chápanie rozličných jazykových</p>	<p>Odborná (náučná) literatúra /4 h./ - Encyklopédia – sprostredkovanie poznatkov, vysvetľovanie informácií, jasné, presné, stručné vyjadrovanie v encyklopédii. Odborný – náučný štýl.</p>	<p>Funkčná analýza textu. Práca s knihou, vyhľadávanie informácií</p>

informácií. → Vyhľadavanie informácií →	Využívanie odbornej terminológie. Úloha hesla v encyklopédii – porovnanie s nadpisom v iných literárnych dielach. Usporiadanie hesiel v encyklopédii (abecedné , chronologické, systematické). Encyklopédia na internete.	v encyklopédii, práca s IKT. ←
Pamäťové, klasifikačné a aplikačné zručnosti. → Analytické zručnosti. →	<u>Dráma /8 h./</u> <ul style="list-style-type: none"> - Hlavné znaky dramatickej podoby literárneho diela. Podstata dramatických literárnych žánrov a práca s konkrétnym dramatickým textom (s pojmom dráma ako literárnym druhom žiaci nepracujú – dramatická podoba diela, literárneho textu sa vysvetľuje ako dialogizovaná reč). Čítať dialógy jednotlivých postáv. - Bábkové divadlo – dialogizovaná forma. - Inscenácia – premena literárneho textu na divadelnú hru (filmovú, televíznu). Vysvetliť rozdiel medzi literárnym textom a inscenáciou. - Tvorcovia divadelnej hry (filmovej, televíznej), scenárista, dramaturg, režisér, herci, výtvarníci, hudobný skladateľ (scénická hudba). Filmová rozprávka, televízna rozprávka. Vysvetliť pojmy scenár, režisér, herec, zvukové efekty, ich podiel na vzniku jednotlivých dramatických žánrov. 	Aplikácia nadobudnutých vedomostí jednoduchý transfer. ← Interpretácia významu, tvorba ústnej výpovede. ←

Hodnotenie predmetu

Počet a zameranie kontrolných diktátov v 5. ročníku ZŠ – 4 – zameranie je na opakovanie učiva zo 4. ročníka – podstatné mená, prídavné mená, slovesá.

Počet slohových prác v 5. ročníku ZŠ – 1 – zameranie:

- súkromný list
- opis predmetu
- opis pracovného postupu
- rozprávanie s prvkami opisu (možnosť výberu)

Vo vyučovacom procese sa hodnotí ovládanie ortoepickej, ortografickej, pravopisnej, lexikálnej, morfolologickej a čiastočne aj syntaktickej normy. Úroveň poznatkov z jednotlivých jazykových rovín, praktické využívanie získaných poznatkov o jazyku pri tvorbe vlastných textov a celková jazyková úroveň a kultivovanosť jazykového prejavu žiaka v písomnej i ústnej podobe.

Hodnotenie je na základe Metodických pokynov na hodnotenie žiakov ZŠ schválených Ministerstvom školstva SR dňa 28. apríla 2009 pod číslom 7/2009-R ako metodický materiál pre učiteľa základnej školy.

Učebné osnovy

Názov predmetu	Slovenský jazyk a literatúra
Časový rozsah výučby	4 hodiny týždenne, spolu 132 vyučovacích hodín
Ročník	šiesty - siedmy
Škola (názov, adresa)	Základná škola Lovinobaňa
Stupeň vzdelania	ISCED 2
Dĺžka štúdia	5 rokov
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk
Iné	

Charakteristika predmetu

Vyučovací predmet slovenský jazyk a literatúra tvorí v systéme školského vzdelávania centrálné postavenie, pretože vytvára predpoklady pre zvládnutie ostatných vyučovacích predmetov. Slovenčina je štátnym jazykom v Slovenskej republike a jej kvalitné poznanie a praktické ovládanie zákonitostí podmieňuje pohotovú, funkčne primeranú a kultivovanú komunikáciu jej nositeľov. Prostredníctvom uvedomenia si miesta slovenského jazyka v našej spoločnosti si žiaci zároveň uvedomujú a vnímajú svoju národnú identitu a štátnu príslušnosť. Úroveň poznania a praktického ovládania slovenského jazyka je tak zároveň zrkadlom každého príslušníka slovenského národa i národa ako celku.

Jazyk je fenomén, ktorý sprevádza človeka v písomnej alebo ústnej podobe po celý život. Tvorí integrálnu zložku jeho myslenia, je prostriedkom na poznávanie vonkajšieho i vnútorného sveta, na verbálne vyjadrovanie myšlienok, pocitov a nálad, slúži na kontakt a dorozumievanie sa s inými nositeľmi jazyka, pomáha vnímať krásu umeleckého diela.

Jazykové znalosti, štylistické a komunikatívne zručnosti a čitateľské a literárne zručnosti ako súčasť jazykovej kultúry predstavujú základné znaky vyspelosti absolventa základného vzdelania. Žiaci nadobúdajú také schopnosti a zručnosti, aby sa dokázali orientovať v akejkoľvek komunikatívnej situácii, vedeli sa vhodne vyjadrovať a svoje poznatky uplatňovali v praktickom živote.

Schopnosti, ktoré žiaci získajú v predmete slovenský jazyk a literatúra sú potrebné nielen pre kvalitné jazykové vzdelávanie, ale sú dôležité aj pre úspešné osvojovanie si poznatkov v ďalších oblastiach vzdelávania. Ovládanie slovenského jazyka a literatúry v ústnej aj písomnej forme umožňuje žiakom nielen poznať a pochopiť spoločensko-kultúrny vývoj našej spoločnosti, orientovať sa v prostredí, v ktorom žijú, vnímať okolie i seba, vytvárať predpoklady k efektívnej medziľudskej komunikácii, interpretovať svoje reakcie a pocity a dokázať pochopiť svoje postavenie v rozličných komunikatívnych situáciách.

Vzdelávacie obsahy slovenského jazyka a literatúry tvoria tri oblasti:

- jazyková komunikácia
- komunikácia a sloh
- čítanie a literatúra

V oblasti Jazykovej komunikácie žiaci nadobúdajú schopnosti, vedomosti, zručnosti a kompetencie potrebné k osvojovaniu si spisovnej podoby slovenského jazyka. Jazyková komunikácia vedie žiakov k presnému a logickému mysleniu, ktoré je základným predpokladom jasného, presného a zrozumiteľného vyjadrovania. Žiaci nadobúdajú zručnosti na základe vlastných schopností, napr. dokázať porovnávať javy, ich vzájomné podobnosti a odlišnosti, triediť ich podľa určitých hľadísk a napokon dospieť k ich zovšeobecneniu. Žiaci vhodnou motiváciou dokážu informácie získavať, poznávať a porovnávať.

V oblasti Komunikácia a sloh sa žiaci učia vnímať a chápať rozličné jazykové informácie, čítať s porozumením, kultivovane písať, rozprávať a na základe prečítaného alebo počutého textu samostatne sa rozhodovať, nadobúdajú kompetencie text analyzovať a kriticky hodnotiť. Vo vyšších ročníkoch získavajú kompetencie text posudzovať po stránke jazykovej, kompozičnej a výstavbovej. V literárnom vzdelávaní sa žiaci prostredníctvom literárnych ukážok zoznamujú s literatúrou všeobecne, konkrétne s literárnymi druhmi, literárnymi žánrami, kompozíciou literárnych diel, štylistikou literárneho textu, získavajú informácie o autoroch, ich živote a ďalších dielach. Počas literárneho vzdelávania žiaci poznávajú prostriedky čítania, základné literárne druhy a žánre, učia sa

vnímať ich špecifické znaky, chápať autorove umelecké zámery a formulovať vlastné názory o prečítanom diele. Získavajú kompetencie rozlišovať fiktívny príbeh od skutočného. Postupne nadobúdajú čitateľské zručnosti, schopnosti reprodukovat' prečítaný literárny text a samostatne tvoriť nový umelecký text. Žiaci sa oboznamujú s významnými slovenskými predstaviteľmi tvorby pre deti a mládež. Nadobúdajú poznatky, ktoré pozitívne ovplyvňujú ich postoje, životnú hodnotovú orientáciu, empatiu, prosociálne správanie, obohacujú ich duchovne a nadobúdajú etické kompetencie. Žiaci tak získavajú také intelektuálne zručnosti, ktoré z nich robia vzdelaných čitateľov, ktorí v literatúre nachádzajú zábavu, poučenie, vedia sa v nej orientovať a intelektuálne a duchovne sa vzdelávať. Predmet slovenský jazyk a literatúra úzko spolupracuje i s mediálnou výchovou, regionálnou výchovou, informatickou výchovou i s hudobnou a výtvarnou výchovou.

V predmete slovenský jazyk a literatúra sa uplatňujú všetky prierezové témy, a to:

- multikultúrna výchova
- osobnostný a sociálny rozvoj
- ochrana života a zdravia
- tvorba projektu a prezentačné zručnosti
- environmentálna výchova
- dopravná výchova – výchova k bezpečnosti v cestnej premávke
- mediálna výchova.

Ciele predmetu

Hlavným cieľom vzdelávania v oblasti slovenského jazyka a literatúry je dosiahnuť takú úroveň rečových zručností v príslušnom jazyku, aby žiaci zvládli každú komunikatívnu situáciu či už hovorovú alebo odbornú v rozsahu odbornosti všetkých vzdelávacích oblastí a primerane a vhodne z hľadiska jazykového štýlu, s príslušnou gramatickou a pravopisnou normou v ústnom i písomnom prejave.

Vzdelávanie teda smeruje k tomu, aby žiaci

- spoznávali jazyk ako vnútorne štruktúrovaný a ucelený systém,
- pochopili vzdelávanie v príslušnom jazyku ako svojbytný historický jav, v ktorom sa odráža historický a kultúrny vývoj národa a zároveň ako významný zjednocujúci činiteľ národného spoločenstva a ako dôležitý prostriedok celoživotného vzdelávania,
- zamierovali sa na funkčné využitie jazykových i mimojazykových prostriedkov písaných i ústnych prejavov,
- chápali zložitosť a vzájomnú súvislosť javov okolitého sveta, orientovali sa vo svete, prijímali nové informácie a odovzdávali vlastné poznatky a skúsenosti, formovali si svoje postoje k svetu a životu, spoznávali zákonitosti súčasného života, pochopili históriu a inšpirovali sa do budúcnosti,
- rozvíjali komunikačné schopnosti a návyky, aby získavali kvalitnú jazykovú kompetenciu, t. j. schopnosť primerane reagovať v rozličných jazykových situáciách,
- nadobudli lásku k materinskému jazyku a pochopili jeho prosociálne zdroje pre svoje osobné a kultúrne bohatstvo,
- vnímali a postupne si osvojovali jazyk ako bohatý mnohotvárný prostriedok k získavaniu a odovzdávaniu informácií a k vyjadrovaniu vlastných postojov a názorov,
- prostredníctvom ovládania normy spisovného jazyka zvyšovali svoju jazykovú kultúru verbálnych prejavov, ale aj ústnych a písaných,
- prostredníctvom jazyka spoznávali históriu vlastného národa a vážili si ľudí, ktorí sa zaslúžili o rozvoj a poznanie slovenského jazyka,
- zvládli základné pravidlá medziľudskej komunikácie daného kultúrneho prostredia a nadobudli pozitívny vzťah k jazyku v rámci interkultúrnej komunikácie,
- samostatne získali informácie z rozličných zdrojov a zvládli práce s jazykovými a literárnymi textami,
- nadobudli sebavedomie pri vystupovaní na verejnosti a kultivovaný prejav ako prostriedok presadenia samého seba,
- prehlbovali svoje estetické cítenie a lepšie vnímali a precíťovali krásu umeleckého slova a diela,
- rozvíjali svoje etické cítenie založené na empatii a asertivite a aby si dokázali uvedomiť podstatu a význam ľudských hodnôt,
- zoznamovali sa so súborom diel slovenskej a základnej svetovej literatúry, ktorá svojou štruktúrou i spôsobom tematizácie sveta zodpovedá dosiahnutému stupňu psychického a fyzického vývinu žiakov,
- získali čitateľské návyky, orientovali sa na knihu, mali záujem o čítanie a pozitívne prijímali literatúru a kultúru, rozvíjali svoj pozitívny vzťah k literatúre a k ďalším druhom umenia vychádzajúcich z umeleckých textov a rozvíjali svoje emocionálne a estetické cítenie a vnímanie,

- pochopili umeleckú literatúru ako nejednoznačný, otvorený pohľad na svet a jeho zobrazenie.
- Špecifické ciele sa konkretizujú v učebných požiadavkách v jednotlivých tematických celkoch učebného obsahu.

Prehľad výchovných a vzdelávacích stratégií

Základné predmetové kompetencie (spôsobilosti)

Žiaci sa naučia nasledovné komunikačné jazykové kompetencie:

čítanie s porozumením

- pochopiť význam textu
- pochopiť formálnu stránku textu
- odlíšiť vetu a text
- pochopiť zmysel umeleckého a vecného textu vzhľadom na využitie
- pochopiť význam lexikálnych jednotiek

písanie

- vyjadriť svoje myšlienky a informácie s rôznym cieľom
- organizovať text z hľadiska kompozície
- zosúladiť štylistickú úroveň s cieľom písania a čitateľmi
- štylizovať jednoduché vety a jednoduché súvetia
- používať informácie a textové pasáže z iných zdrojov, napr. humorný príbeh a materiál z iných médií
- transformovať texty z jedného žánru do druhého
- opakované čítanie a oprava konceptu textu so zameraním na gramatiku, interpunkciu a pravopis
- revidovať a editovať koncept s využitím spätnej väzby od učiteľa a spolužiakov
- rešpektovať jazykové pravidlá

hovorenie

- vyjadriť myšlienky a informácie s rôznym cieľom pre špecifické publikum
- organizovať a rozvíjať svoje myšlienky v súlade s komunikačnou situáciou
- používať informácie a textové pasáže z iných zdrojov, napr. humorný príbeh a materiál z iných médií
- používať slovnú zásobu primeranú určitému cieľu komunikácie a publiku
- štylizovať jednoduché vety a súvetia v texte
- rešpektovať jazykové pravidlá
- využívať pri komunikácii jazykové a mimojazykové prostriedky

Komunikatívne a sociálno-interakčné spôsobilosti

Pre vytváranie a rozvíjanie kľúčovej **komunikačnej kompetencie** sú využívané stratégie, ktoré majú žiakom umožniť:

- diskutovať o probléme, vyjadriť svoj názor,
- vecne argumentovať,
- pracovať s rôznymi typmi textov, posudzovať ich vecnú úroveň,
- využívať informačné a komunikačné prostriedky,
- spoluúčast' pri zostavovaní pravidiel pre prácu,
- pracovať v atmosfére úcty a tolerancie,
- posilňovať svoju samostatnosť, sebadôveru a sebaúctu,
- pracovať v skupine a hľadať v nej svoju rolu.

Interpersonálne a intrapersonálne spôsobilosti

Pre vytváranie a rozvíjanie kľúčovej **kompetencie k učeniu** sú využívané stratégie, ktoré majú žiakom umožniť:

- vyhľadávať a kombinovať informácie z rôznych zdrojov (verbálnych, obrazových, grafických; učebníc, slovníkov, kníh, atlasov, novín, webových stránok...),
- poznávať a postupne operovať so všeobecne používanými pojmami, termínmi, znakmi a symbolmi,
- využívať poznatky z rôznych predmetov,
- zamýšľať sa nad problémami a formulovať vlastné názory a postoje,
- hodnotiť vlastnú prácu,
- vyhľadávať a triediť informácie podľa zadaných kritérií a efektívne ich využívať v procese učenia, tvorivých činnostiach a v praktickom živote,
- plánovať, organizovať a riadiť svoje učenie, posudzovať pokrok a formulovať príčiny neúspechov.

Schopnosť tvorivo riešiť problémy

Pre vytváranie a rozvíjanie kľúčovej **kompetencie k riešeniu problémov** sú využívané stratégie, ktoré majú žiakom umožniť:

- rozvoj kritického myslenia a logického uvažovania,
- vytváranie vlastných názorov na problémové situácie,
- hľadanie variantov riešenia problémov a overovanie správnosti riešenia,
- pri riešení problémov objavovať súvislosti,
- vyhľadávať informácie vhodné k riešeniu problému, hľadať ich zhodné, podobné a odlišné znaky,
- samostatne riešiť problémy; voliť vhodné spôsoby riešenia,
- obhajobu vlastných postojov a rozhodnutí.

Stratégia vyučovania

Názov tematického celku	Stratégia vyučovania	
	Metódy a postupy	Formy práce
Jazyk: Zvuková rovina jazyka a pravopis Významová/lexikálna rovina Tvarová/morfologická rovina Syntaktická/skladobná rovina Literatúra: Poézia Próza Dráma a dramatické umenie	výkladovo-ilustratívne metódy metódy výkladovo – problémové heuristické metódy	<i>metodické formy:</i> rozprávanie, objasňovanie, opis, rozhovor, diskusia, postup činnosti, ukážky riešenia úloh, samostatné štúdium, písomné práce, práca s IKT <i>sociálne formy:</i> frontálne, individuálne, skupinové vyučovanie <i>organizačné formy</i> vyučovacia hodina, projekty, vychádzka, návšteva múzea, domáca práca

Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

Názov tematického celku	Odborná literatúra	Ďalšie zdroje (internet, knižnica, ...)
Zvuková rovina jazyka a pravopis	Krajčovičová J., Kesselová J., Slovenský jazyk Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 2009.	Kráľ, A.: Pravidlá slovenskej výslovnosti. Bratislava: SPN, 1996.
Významová/lexikálna rovina	Krajčovičová J., Kesselová J., Slovenský jazyk. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 2009.	Kol.: Krátky slovník slovenského jazyka. Bratislava: Veda, 1996: Kol.: Synonymický slovník slovenčiny. Bratislava: Veda, 1995. Šalingová – Ivanová, M.: Malý slovník cudzích slov. Bratislava: SPN, 1972. http://korpus.juls.savba.sk

		http://kssj.juls.savba.sk
Všetky tematické celky z literatúry	Petriková D., Trutz R., Greifová E.: Literárna Výchova pre 6. ročník. Bratislava: Poľana, 1999	http://www.klasici.sk

Výkonový vzdelávací štandard zahŕňa novozavádzané pojmy v 6. – 7. ročníku ZŠ, ktoré sú vymedzené v obsahovom vzdelávacom štandarde.

Výkonový štandard tvorí text, v ktorom sú štandardizované obsahové prvky usporiadané na základe jednotlivých komunikačných jazykových kompetencií s prihliadnutím na systematizáciu jazykového učiva.

Východiskovú didaktickú koncepciu, o ktorú sa opiera koncepcia predmetu slovenský jazyk a literatúra, treba hľadať v princípoch didaktického konštruktivismu, ktorý jednoznačne stavia na podnecovaní žiaka objavovať svet a získavať vedomosti, zručnosti a postoje osobným bádáním a tvorivosťou.

Pojmy pre 6. – 7. ročník ZŠ

Zvuková rovina jazyka a pravopis

- výslovnosť slabík de/di, te/ti, ne/ni, le/li v cudzích slovách
- hlavný slovný prízvuk
- interpunkcia

Významová/lexikálna rovina jazyka

- slovná zásoba
- spisovné slová – nespisovné slová
- neutrálne slová – citovo zafarbené (expresívne) slová
- domáce slová – cudzie slová
- zastarané slová – nové slová
- slangové slová
- skratky
- tvorenie slov: odvodzovaním
  - prípona
  - slovotvorný základ
  - základové slovo
  - odvodené slovo
- tvorenie slov: skladaním
- slovníky: výkladový, cudzích slov

Tvaroslovná/morfologická rovina jazyka

- podstatné mená

- konkrétne – abstraktné
- piaty – zastarané oslovenie
- pomnožné
- rod pomnožných podstatných mien
- vzťahové
- zvieracie
- privlastňovacie prídavné mená
- pávi
- matkin, otcov

- číslovky

- skloňovanie
- rod, číslo, pád
- delenie čísloviek
- určité
- neurčité
- násobné

- slovesá

- zvrátne, nezvrátne
- jednoduchý a zložený tvar
- plnovýznamové – neplnovýznamové
- spôsob: oznamovací, rozkazovací, podmieňovací

- príslovky

- druhy prísloviok: miesta, času, spôsobu, príčiny
- stupňovanie prísloviok

- predložky

- vokalizácia

Spojky

Skladobná/syntaktická rovina jazyka

- holá veta
- rozvitá veta
- základné vetné členy
  - podmet
    - vyjadrený
    - nevyjadrený
  - prísudok
    - slovesný
    - neslovesný
- vetný základ
- zhoda
- vetné sklady: prisudzovací
- jednočlenná veta
  - slovesná
  - neslovesná
- dvojčlenná
  - úplná
  - neúplná

Sloh

- statický opis
- dynamický opis
- umelecký opis
- charakteristika osoby
- rozprávanie s využitím priamej reči (1. osoba, 3. osoba)
- príhovor (prívet)
- projekt
- správa o riešení/výsledku projektu ústna/písomná
- **diskusia**
- protiargument
- dialóg
- artikulácia
- sila hlasu
- gestikulácia
- mimika a postoj
- tabuľka: názov, hlavička, riadok, stĺpec
- pointa
- úvod
- zápleтка
- vyvrcholenie
- obrat
- rozuzlenie

Počet a zameranie kontrolných diktátov v 6. a 7. ročníku ZŠ:

počet: 8

zameranie: opakovanie učiva z 5. ročníka, cudzie slová, zvieracie prídavné mená, privlastňovacie prídavné mená, číslovky, slovesné spôsoby, príslovky, záverečné opakovanie učiva zo 6. – 7. ročníka

Počet a zameranie kontrolných slohových prác v 6. a 7. ročníku ZŠ:

počet: 4

zameranie: statický opis, dynamický opis, umelecký opis, charakteristika osoby, rozprávanie s využitím priamej reči (1. osoba, 3. osoba) (možnosť výberu)

Hodnotenie:

Vo vyučovacom procese sa hodnotí ovládanie ortoepickej, ortografickej, pravopisnej, lexikálnej, morfolologickej a čiastočne aj syntactickej normy. Úroveň poznatkov z jednotlivých jazykových rovín, praktické využívanie získaných poznatkov o jazyku pri tvorbe vlastných textov a celková jazyková úroveň a kultivovanosť jazykového prejavu žiaka v písomnej i ústnej podobe.

Hodnotenie je na základe Metodických pokynov na hodnotenie žiakov ZŠ schválených Ministerstvom školstva SR dňa 28. apríla 2009 pod číslom 7/2009-R ako metodický materiál pre učiteľa základnej školy.

ROZPIS UČIVA PREDMETU: slovenský jazyk			
Ročník: šiesty - siedmy			
2 hodiny týždenne, spolu 66 vyučovacích hodín			
Názov tematického celku vrátane tém	Medzipredmetové vzťahy	Obsahový štandard	Výkonový štandard
<p>I. Zvuková rovina jazyka a pravopis</p> <ul style="list-style-type: none"> • Abeceda, písmená, hlásky, slabiky, slová • Delenie hlások : samohlásky, spoluhlásky, dvojhlásky • Samohlásky: krátky, dlhé • Spoluhlásky: tvrdé, mäkké • Interpunkcia: bodka, otáznik, výkričník, čiarka, zátvorka, dvojbodka spojovník, pomlčka, bodkočiarka, úvodzovky • Melódia vety (oznamovacia, opytovacia, rozkazovacia, zvolacia, želacia) • Priama reč, uvádzacia veta • Slabikotvorné hlásky -l, -l', -r, -r' • Výslovnosť, splývavá výslovnosť • Výslovnosť a výskyt ä • Výslovnosť slabík <p>de/di, te/ti, ne/ni,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Hudobná výchova • Etická výchova ▪ Občianska náuka 	<p>Žiaci majú</p> <ul style="list-style-type: none"> • vymenovať a rozlišovať samohlásky od dvojhlások a spoluhlások • plynule viesť rozhovor, klásť otázky a tvoriť súvislé vety • vysvetliť pojmy hlavný slovný prízvuk, sila hlasu, artikulácia • samostatne a bez prípravy správne, plynule a nahlas čítať akékoľvek texty <ul style="list-style-type: none"> • správne intonovať všetky druhy viet a uplatňovať správny slovný a vetný prízvuk • vedieť správne v domácich a cudzích slovách artikulovať a spisovne vyslovovať slabiky de, te, ne, le, di, ti, ni, li; dodržiavať správnu dĺžku slabík a pravidlá spodobovania • správne vyslovovať domáce a zdomácnené cudzie slová so slabikami de, te, ne, le, di, ti, ni, li • rozdeľovať slová na slabiky • rozdeľovať predponové slová a rozlišovať slabičné a neslabičné predpony • používať v praktických cvičeniach 	<p>Žiaci vedia</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozlíšiť jednotlivé hlásky v texte • rozdeliť spoluhlásky • odôvodniť pravopis po mäkkých, tvrdých a obojakých spoluhláskach • plynule viesť rozhovor, klásť otázky a tvoriť súvislé vety <ul style="list-style-type: none"> • správne intonovať všetky druhy viet a uplatňovať správny slovný a vetný prízvuk • správne vyslovovať slabiky de, te, ne, le, di, ti ni, li v domácich a cudzích slovách • samostatne a bez prípravy správne, plynule a nahlas čítať akékoľvek texty , ktorých obsah, štýl a jazyk sú primerané jeho jazykovej úrovni a skúsenostiam a dokázať prispôsobiť rýchlosť čítania tomu, aby mohli čo najefektívnejšie pochopiť informácie • rozdeľovať slová na slabiky • rozdeľovať predponové slová a rozlišovať slabičné a neslabičné predpony • používať v praktických cvičeniach pravidlo o rytmickom krátení • používať správne interpunkciu v písomných praktických cvičeniach

<p>le/li v cudzích slovách</p> <ul style="list-style-type: none"> • Spodobovanie • Rozdelenie spoluhlások: znelé-neznelé nepárové (zvučné) spoluhlásky • Obojaké spoluhlásky • Vybrané slová – príbuzné slová • Rozdeľovanie slov na slabiky • Rozdeľovanie predponových slov – slabičné a neslabičné predpony • Prestávka, sila hlasu • Hlavný slovný prízvuk • Dôraz • Pravidlo o rytmickej krátení • Interpunkcia • Kontrolný diktát č. 1 – Opakovanie učiva z 5. ročníka 		<p>pravidlo o rytmickej krátení</p> <ul style="list-style-type: none"> • používať správne interpunkciu v písomných praktických cvičeniach <ul style="list-style-type: none"> • pri čítaní uplatňovať primeranú silu hlasu a dodržiavať správnu melódiu • správne dodržiavať hlavný slovný prízvuk 	<ul style="list-style-type: none"> • pri čítaní dodržiavať správne dýchanie • pri čítaní uplatňovať primeranú silu hlasu a dodržiavať správnu melódiu • správne dodržiavať hlavný slovný prízvuk • správne artikulovať a uplatňovať primeranú silu hlasu
--	--	--	--

<p>II. Významová/lexikálna rovina</p> <ul style="list-style-type: none"> • Spisovný jazyk – nárečia • Odvoденé slová, jednovýznamové a viacvýznamové slová • Synonymá, antonymá • Slangové slová • Práca so slovníkmi – pravopisný, synonymický slovník, frazeologický • Výkladový slovník, slovník cudzích slov • Slovná zásoba • Spisovné a nespisovné slová • Neutrálne a citovo zafarbené (expresívne) slová • Domáce a cudzie slová • Zastarané a nové slová • Skratky • Tvorenie slov odvodením – predpona • Prípona • Slovotvorný základ • Základové a odvodené slovo • Tvorenie slov, tvorenie slov skladaním 	<ul style="list-style-type: none"> • Dejepis • Občianska náuka • Informatika • Biológia • Geografia 	<p>Žiaci vedia</p> <ul style="list-style-type: none"> • vyhľadať a rozlíšiť spisovné a nespisovné slová, neutrálne a citovo zafarbené slová, domáce a cudzie slová, zastarané a nové slová a určiť slangové slová v texte • vysvetliť štylistickú funkciu spisovných, nespisovných, neutrálnych, citovo zafarbených, domácich, cudzích, zastaraných, nových a slangových slov v texte • identifikovať skratky a vysvetliť ich funkciu v texte • vysvetliť význam známych spisovných, nespisovných, neutrálnych, citovo zafarbených, domácich, cudzích, slangových slov v texte • správne vybrať jazykovednú príručku na overenie významu slov • identifikovať slovotvorný základ, predponu a príponu a určiť ich funkciu pri zmene lexikálneho významu • v texte priradiť základové slovo k odvodenému slovu a naopak • v texte identifikovať slová, ktoré vznikli skladaním a určiť slová, z ktorých vznikli • rozlišovať plnovýznamové a neplnovýznamové slová • spoznať jednovýznamové slová a ich výskyt • rozlišovať významy slov podľa kontextu • rozoznávať homonymá od viacvýznamových slov • spoznať v texte synonymá a rozšíriť si tak slovnú zásobu • rozlišovať slová opačného významu • oboznámiť sa so slovotvornými predponami ne-, bez- 	<p>Žiaci vedia</p> <ul style="list-style-type: none"> • vysvetliť pojmy: slovná zásoba, spisovné slová – nespisovné slová; neutrálne slová – citovo zafarbené (expresívne) slová; domáce slová – cudzie slová; zastarané – nové, slangové slová a uviesť konkrétne príklady • vedieť vysvetliť pojem skratka a vytvoriť ju • vedieť vysvetliť pojmy: tvorenie slov odvodením, prípona, slovotvorný základ, základové slovo, odvodené slovo, tvorenie slov skladaním a uviesť príklady • vedieť prispôbiť lexiku textu vzhľadom na cieľ komunikačnej situácie. Pri tvorbe vlastných textov funkčne využívať bohatstvo spisovnej a nespisovnej lexiky národného jazyka s ohľadom na žáner/slohový postup/štýl a cieľ komunikácie • poznať funkciu jednotlivých jazykovedných príručiek a vedieť si vybrať a používať vhodnú jazykovednú príručku • vedieť reprodukovať definície pojmov: slovná zásoba, spisovné slová – nespisovné slová; neutrálne slová – citovo zafarbené (expresívne) slová; domáce slová – cudzie slová; zastarané – nové, slangové slová
--	--	--	--

<p>Ustálené slovné spojenie/frazeologizmus</p> <ul style="list-style-type: none"> • Príslovie, porekadlo, pranostika, prirovnanie • Kontrolný diktát č. 2 – Cudzie slová <p><u>Slohová výchova</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Diskusia • Argument, dokazovanie • Protiargument • Artikulácia • Sila hlasu • Gestikulácia • Mimika • Postoj • Príhovor (prívet) • Správa <p>o riešení/výsledku projektu – ústna/písomná</p> <ul style="list-style-type: none"> • Charakteristika osoby • 1. kontrolná slohová práca – Charakteristika osoby 		<p>Žiaci vedia</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozlíšiť homonymá od synonym a antonym • vysvetliť význam jednovýznamových a viacvýznamových slov a nájsť ich v texte • vytvoriť nové slová pomocou slovotvorných predpôn ne-, bez- • pracovať s jazykovými slovníkmi <ul style="list-style-type: none"> • vytvoriť na zadanú alebo voľnú tému príhovor (prívet) • vytvoriť na zadanú alebo voľnú tému projekt • napísať správu o riešení projektu • v projekte a v správe o riešení projektu vytvoriť tabuľku a uviesť v nej niektoré údaje • samostatne argumentovať a protiargumentovať a dokazovať • vedia po krátkej príprave vytvoriť charakteristiku osoby a prezentovať ju 	<ul style="list-style-type: none"> • vedia po krátkej príprave vytvoriť charakteristiku osoby a prezentovať ju • vedia po krátkej príprave vytvoriť rozprávanie s využitím priamej reči (1. osoba, 3. osoba) so zachovaním logickej aj časovej postupnosti a správne ho prezentovať • vedia vysvetliť pojem dialóg a zapojiť sa doň • vedia v rámci rozprávania s využitím priamej reči (1. osoba, 3. osoby vytvoriť dialóg
--	--	--	---

<p>III. Tvarová/morfologická rovina</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skloňovanie, pádové otázky • PODSTATNÉ MENÁ – všeobecné a vlastné • Konkrétne a abstraktné podstatné mená • Životnosť a neživotnosť • Rod – mužský, ženský, stredný • Číslo – jednotné, množné • Pád – 1.-4., 6.-7. • Piaty pád – zastarané oslovenie • Určovanie vzorov – chlap, hrdina, dub, stroj, žena, ulica, dlaň, kosť, mesto, srdce, vysvedčenie, dievča • Pomnožné podstatné mená • Rod pomnožných podstatných mien • PRÍDAVNÉ MENÁ – akostné • Stupňovanie prídavných mien • Vzťahové prídavné mená • Zvieracie prídavné mená • Kontrolný diktát č. 3 – Zvieracie 	<ul style="list-style-type: none"> • Biológia • Geografia • Informatika • Dejepis • Hudobná výchova • Výtvarná výchova 	<p>Žiaci</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozumejú funkcii ohybných slovných druhov a gramatických kategórií vzhľadom na význam umeleckého a vecného textu • vedia rozlíšiť a vysvetliť význam konkrétnych a abstraktných podstatných mien v texte • chápu dôležitosť gramatickej zhody medzi prídavným a podstatným menom, resp. podstatným menom a slovesom pre porozumenie textu • vedia rozpoznať význam tvaru slova v piatom páde ako oslovenia • vedia vysvetliť a rozlíšiť akostné a vzťahové prídavné mená a vysvetliť ich funkciu v texte • vedia vysvetliť a rozlíšiť pomnožné podstatné mená, určiť ich rod a vysvetliť ich funkciu v texte • vedia vysvetliť a identifikovať zvieracie a prívlastňovacie prídavné mená, určiť vzory páví, matkin, otcov a vie vysvetliť ich funkciu v texte 	<p>Žiaci</p> <ul style="list-style-type: none"> • vedia identifikovať pomnožné podstatné mená, určiť ich rod a vysvetliť ich funkciu v texte • vedia identifikovať a vysvetliť význam konkrétnych a abstraktných podstatných mien v texte • chápu dôležitosť gramatickej zhody medzi prídavným a podstatným menom, resp. podstatným menom a slovesom pre porozumenie textu • dodržiavajú správne tvary podstatných, prídavných mien a slovies vo vetách správne tvoria vzťahové a prívlastňovacie prídavné mená, • vedia vysvetliť a identifikovať akostné a vzťahové prídavné mená a vysvetliť ich funkciu v texte • vedia vysvetliť a identifikovať zvieracie a prívlastňovacie prídavné mená, určiť vzory páví, matkin, otcov a vie vysvetliť ich funkciu v texte
--	--	--	---

<p>prídavné mená</p> <ul style="list-style-type: none"> • Privlastňovacie prídavné mená • Rod, číslo, pád • Vzor – pekný, cudzí, • Vzor páví, matkin, otcov • Kontrolný diktát č. 4 – Privlastňovacie prídavné mená • Slohová výchova • Statický opis • Dynamický opis • Umelecký opis • 2. kontrolná slohová práca – Statický opis • ZÁMENÁ, rozdelenie zámen • Osobné, základné, privlastňovacie zámená • ČÍSLOVKY • Ohybný slovný druh • Skloňovanie čísloviek • Rod, číslo, pád čísloviek • Delenie čísloviek – určité a neurčité číslovky • Základné a radové číslovky • Násobné číslovky • Kontrolný diktát č. 5 - Číslovky • SLOVESÁ • Tykanie/vykanie • Časovanie slovies 1.,2.,3. osoba, číslo 		<ul style="list-style-type: none"> • dodržiavať správne tvary podstatných, prídavných mien a slovies vo vetách • správne tvoriť vzťahové a privlastňovacie prídavné mená • vedia rozlíšiť statický a dynamický opis • vedia po krátkej príprave vytvoriť statický a dynamický opis a prezentovať ich • vedia po krátkej príprave vytvoriť umelecký opis a prezentovať ho • vedia vysvetliť a identifikovať určité a neurčité číslovky, určiť ich gramatické kategórie. • vedia vysvetliť a identifikovať násobné číslovky, vysvetliť ich funkciu v texte • dodržiavať pravopis čísloviek, • vedia po krátkej príprave vytvoriť rozprávanie s využitím priamej reči (1. osoba, 3. osoba) so zachovaním logickej aj časovej postupnosti a správne ho prezentovať • vedia vysvetliť pojem dialóg a zapojiť 	<ul style="list-style-type: none"> • vedia vysvetliť a identifikovať určité a neurčité číslovky, určiť ich gramatické kategórie. • vedia vysvetliť a identifikovať násobné číslovky, vysvetliť ich funkciu v texte
---	--	--	--

<p>Čas slovíes – minulý, prítomný, budúci</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zvratné a nezvratné slovesá • Neurčitok, sloveso byť • Jednoduchý a zložený tvar slovíes • Plnovýznamové a neplnovýznamové slovesá • Slovesný spôsob – oznamovací, rozkazovací, podmieňovací • Kontrolný diktát č. 6 – Slovesné spôsoby • Slohová výchova • Rozprávanie s využitím priamej reči (1. osoba a 3. osoba) ústne a písomne • 3. kontrolná slohová práca – Rozprávanie s využitím priamej reči (1. a 3. osoba) • PRÍSLOVKY • Druhy prísloviek – miesta, času, spôsobu, príčiny • Stupňovanie prísloviek • PREDLOŽKY • Väzba s pádom • Vokalizácia predložiek • SPOJKY 		<p>sa doň</p> <ul style="list-style-type: none"> • vedia v rámci rozprávania s využitím priamej reči (1. osoba, 3. osoby vytvoriť dialóg • vedia vysvetliť a rozlíšiť zvratné a nezvratné slovesá a vysvetliť ich funkciu v texte • vedia vysvetliť a identifikovať plnovýznamové a neplnovýznamové slovesá a vysvetliť ich funkciu v texte • vedia vysvetliť a rozlíšiť jednoduchý a zložený tvar slovíes v texte • vedia rozlíšiť oznamovací, rozkazovací, podmieňovací spôsob • vedia samostatne pohoťovo sformulovať základné myšlienky na zvolenú tému a vysloviť ich výstižne, zrozumiteľne, plynulo • vedia samostatne sformulovať súvislý logicky usporiadaný text na danú tému • vedia samostatne použiť vhodné jazykové prostriedky v súlade s komunikačnou situáciou • vedia samostatne vytvoriť rozprávanie s využitím priamej reči • vedia rozlišovať príslovky miesta, času, spôsobu a príčiny a vysvetliť ich funkciu • vedia vysvetliť funkciu stupňovania prísloviek v texte • vedia identifikovať spojky a predložky v texte • vedia vysvetliť pojem vokalizácia predložiek a určiť ju v texte 	<ul style="list-style-type: none"> • vedia vysvetliť a identifikovať zvratné a nezvratné slovesá a vedia vysvetliť ich funkciu v texte • vedia vysvetliť a identifikovať plnovýznamové a neplnovýznamové slovesá a vysvetliť ich funkciu v texte • vedia vysvetliť a identifikovať jednoduchý a zložený tvar slovíes v texte • vedia identifikovať oznamovací, rozkazovací, podmieňovací spôsob slovesa a chápať jeho funkciu v texte • správne tvoriť jednotlivé spôsoby slovíes • vedia identifikovať príslovky miesta, času, spôsobu a príčiny a vysvetliť ich funkciu • vedia vysvetliť funkciu stupňovania prísloviek v texte • vedia identifikovať spojky a predložky v texte • vedia vysvetliť pojem vokalizácia predložiek a určiť ju v texte
--	--	--	---

<ul style="list-style-type: none"> • Vetný základ • Zhoda • Vetné sklady • Prisudzovací sklad • Jednočlenná veta – slovesná a neslovesná • Dvojčlenná veta – úplná a neúplná • Kontrolný diktát č. 8 – Záverečné opakovanie zo 6. ročníka 		<ul style="list-style-type: none"> • vedia samostatne tvoriť jednočlenné a dvojčlenné vety s rôznou modalitou, pričom dodržiavajú správny slovosled a správne používajú interpunkčné znamienka • vedia pri tvorbe dvojčlenných viet správne používať základné vetné členy, resp. pri jednočlenných vetách vetný základ, určiť ich a zdôvodniť ich gramatickú funkciu • pri tvorbe vlastných textov využívajú celú škálu vetných štruktúr 	<ul style="list-style-type: none"> • vedia samostatne tvoriť jednočlenné a dvojčlenné vety s rôznou modalitou, pričom dodržiavajú správny slovosled a správne používajú interpunkčné znamienka • vedia pri tvorbe dvojčlenných viet správne používať základné vetné členy, pri jednočlenných vetách vetný základ, • pri tvorbe vlastných textov využíval celú škálu vetných štruktúr • vedia v rozličných informačných zdrojoch vyhľadať informácie (údaje v tabuľkách), rozlíšiť ich význam a na základe toho rozhodnúť o ich využití v rámci svojho textu • vedia zdôvodniť výber a použitie rozličných informácií z grafov a tabuliek vo svojom texte • vypracovať projekt na zadanú tému • vedieť samostatne pracovať s tabuľkou
--	--	--	--

Počet a zameranie kontrolných diktátov v 6. ročníku ZŠ:

Počet: 4

Zameranie: opakovanie učiva z 5. ročníka, privlastňovacie prídavné mená, slovesné spôsoby, záverečné zhrnutie učiva

Počet a zameranie kontrolných slohových prác v 6. ročníku ZŠ:

počet: 2

zameranie: statický opis, rozprávanie s využitím priamej reči (1. osoba, 3. osoba) (možnosť výberu)

ROZPIS UČIVA PREDMETU: Literárna výchova			
Ročník: šiesty			
2 hodiny týždenne, spolu 66 vyučovacích hodín			
Názov tematického celku vrátane tém	Medzipredmetové vzťahy	Obsahový štandard	Výkonový štandard
<p>Počet hodín – 20 hodín</p> <p>I. Poézia</p> <ul style="list-style-type: none"> • Umelecká literatúra • Príslovie, porekadlo, pranostika, anekdota <p>1. Ľudová balada</p> <ul style="list-style-type: none"> • Išli hudci horou • Jeden otec dobrý <p>2. Umelá balada</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ján Botto: Lucijný stolček • P. O. Hviezdoslav: Zuzanka Hraškovie <p>3. Bájka</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jonáš Záborský: Vrabce a kohút • Jonáš Záborský: Tulipán a fialka • Ezo: Nenásytná líška • Daniel Naborowski: Líška a lasica • Ezop: Jeleň pri jazierku • I. A. Krylov: Vrana a líška • Peter Petiška: Havran a líška • Julian Ejsmond: Bájkar a urazení • Aleksander Fredro: Osol • Ignacy Krasicky: Korytnačka a myš, Drevo 	<ul style="list-style-type: none"> • Slovenský jazyk • Dejepis • Mediálna výchova • Informatika • Hudobná výchova • Výtvarná výchova • Etická výchova 	<p>Žiaci dokážu</p> <ul style="list-style-type: none"> • individuálne interpretovať text • jednoducho analyzovať umelecký text a definovať jednotlivé pojmy • aplikovať literárnovedné vedomosti na literárne texty • čítať s porozumením • rozpoznať v texte personifikáciu a metaforu • zaraďiť ukážku k literárnemu žánru • charakterizovať základné znaky ľudovej balady a vedieť ju porovnať s baladou umelou • charakterizovať znaky balady v jednotlivých literárnych ukázkach • charakterizovať báseň ako literárny žáner • vyhľadať a určiť rýmy v jednotlivých básňach • vyhľadať metonymiu, epiteton, prirovnanie a zdrobneninu 	<p>Žiaci</p> <ul style="list-style-type: none"> • individuálne interpretujú text • jednoducho analyzujú umelecký text a definujú jednotlivé pojmy • uplatňujú literárnovedné vedomosti na literárne texty • čítajú s porozumením • rozpoznávajú v texte personifikáciu a metaforu • zaraďujú ukážku k literárnemu žánru • charakterizujú základné znaky ľudovej balady a vedieť ju porovnať s baladou umelou • charakterizujú znaky balady v jednotlivých literárnych ukázkach • charakterizujú báseň ako literárny žáner • určujú rýmy v jednotlivých básňach • vyhľadávajú metonymiu, epiteton, prirovnanie a zdrobneninu • vedia samostatne vytvoriť vlastnú báseň s použitím jednotlivých typov rýmov

<p>Tomáš Janovic: Podbájkky 4. Báseň</p> <ul style="list-style-type: none"> • Verš • Ľudovít Štúr: Uvítanie • Ján Navrátil: Strieborné šaty, Oči • Ján Smrek: Oči • Maša Haľamová: Jar, Jeseň • Daniel Hevier: Jar, Poslíček • Prirovnanie, zdrobnenina, metonymia, epiteton • Rým: združený, striedavý, obkročný <p>5. Detská populárna pieseň</p> <ul style="list-style-type: none"> • Peter Nagy: Prečo krava nenesie žiadnu kravatu • Peter Nagy: Nikdy nezober drogu • Boris Filan: Túlavý psík • Daniel Hevier: Náušnica v uchu		<p>• charakterizovať detskú populárnu pieseň a vyhľadať v nej rýmy</p>	<p>• charakterizujú detskú populárnu pieseň a vyhľadávajú v nej rýmy</p>
---	--	---	---

<p>Počet hodín – 38 hodín</p> <p>II. Próza</p> <ul style="list-style-type: none"> • Próza, Báj, Poviedka • Literárna postava (hlavná, vedľajšia) • Rozprávač • Ja – forma, on - forma • Vnútoraná kompozícia literárneho diela: úvod, zápleтка, vyvrcholenie, obrat, rozuzlenie • Dialóg, monológ <p>1. Povest' a historická poviedka</p> <ul style="list-style-type: none"> • J. C. Hronský: Zakopaný meč pod Zoborom • Mária Ďuričková: Výrobné tajomstvo • Štefan Žáry: Povest' o Rune, zlatonosnej Zemnej panej • Uzdravenie Ilju Muromca • Carola Omanová: Čarovný lukostrelec • Peter Jaroš: Krásna hôrka, horká kôrka <p>2. Vedeckofantastická literatúra</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jules Verne: Páľ! • Jozef Žarnay: Časolet • William Kotzwinkl: E. T. Mimoszemšťan <p>3. Príbehy zo života detí</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Slovenský jazyk • Dejepis • Mediálna výchova • Informatika • Hudobná výchova • Výtvarná výchova • Geografia • Fyzika • Etická výchova 	<p>Žiaci vedia</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakterizovať literárnu postavu, prózu, báj, poviedku, rozprávača, dialóg a monológ • rozlišovať v texte rozprávača a vie odlíšiť ja a on formu rozprávania • na literárnom texte dokáže odčleniť vnútornú kompozíciu textu • vyhľadať hlavnú a vedľajšiu postavu literárneho diela • vyhľadať v knižnici a na internete autorov literatúry pre deti a mládež a uviesť ich najznámejšie diela • samostatne interpretovať umelecký text a vytvoriť dejovú osnovu prečítaného umeleckého diela • charakterizovať krátke formy ľudovej slovesnosti a uviesť príklady • charakterizovať povest' a poukázať v literárnom texte na rozdiel medzi povest'ou a historickou poviedkou <ul style="list-style-type: none"> • charakterizovať vedecko-fantastickú literatúru a v literárnom texte nájsť hlavné znaky tejto literatúry • charakterizovať literatúru pre deti a mládež, vyjadriť svoje názory a postoje k prečítaným umeleckým dielam • charakterizovať príbehy zo života detí, prerozprávať vlastné prežitie alebo fiktívne príbehy s danou problematikou 	<p>Žiaci</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakterizujú literárnu postavu, prózu, báj, poviedku, rozprávača, dialóg a monológ • rozlišujú v texte rozprávača a vedia odlíšiť ja a on formu rozprávania • na literárnom texte dokážu odčleniť vnútornú kompozíciu textu • rozpoznávajú hlavnú a vedľajšiu postavu literárneho diela • vyhľadávajú v knižnici a na internete autorov literatúry pre deti a mládež • samostatne interpretujú umelecký text a vytvárajú dejovú osnovu prečítaného umeleckého diela • vedia rozpoznať krátke formy ľudovej slovesnosti a uviesť aj príklady • rozpoznajú rozdiel medzi povest'ou a historickou poviedkou <ul style="list-style-type: none"> • charakterizujú vedecko-fantastickú literatúru v literárnom texte a jej hlavné znaky • charakterizujú literatúru pre deti a mládež, vyjadrujú svoje názory a postoje k prečítaným umeleckým dielam • charakterizujú príbehy zo života detí, prerozprávajú vlastné prežitie alebo fiktívne príbehy s danou problematikou
---	---	---	---

<ul style="list-style-type: none"> • Dobrodružná literatúra • Martin Rázus: Maroško • Mark Twain: Tom vytrpí trest namiesto Becky • Peter Glocko: psie meno • Mária Ďuričková: Kapitola dvanásta, v ktorej sen zostúpil na zem • Sterling North: Šibal • Thomas Brezina: Horí! • Peter Stoličný: Šimpanzi zo siedmej C • Jaroslava Blažková: Zázrak života 4. Príbehy zo života v prírode • Rudyard Kipling: Maugli • Jack London: Sivé víča • Rudo Moric: Ako kapor orla utopil • Dušan Kováč: Deväť studničiek 5. Detská detektívna literatúra • Zbigniew Nienacki: Pán Tragáčik a záhady Fromborku • Robert Arthur: Záhada vreštiacich hodín • Jela Mlčochová: Adrianin prvý prípad • Erich Kästner: Aj špendlíky sú na 		<ul style="list-style-type: none"> • charakterizovať detskú detektívnu literatúru • vyhľadať v umeleckom texte charakteristické znaky detektívnej literatúry 	<ul style="list-style-type: none"> • charakterizujú detskú detektívnu literatúru • nájdú v umeleckom texte charakteristické znaky detektívnej literatúry
---	--	--	--

<p>voľačo dobré</p> <p>6. Náučná literatúra</p> <ul style="list-style-type: none"> • Edita Trochová: Cól sem, cól tam • Pavel Dvořák: Rozprávka na jantárovej niti • Eliška Jelínková: Ohňový „telegraf“ • Ľudo Zúbek: Turci sa Bratislavy boja • Ladislav Švihran: Vzdelanci 		<ul style="list-style-type: none"> • charakterizovať náučnú literatúru • nájsť základné znaky náučnej literatúry v jednotlivých textoch <ul style="list-style-type: none"> • vypracovať prezentáciu o prečítanom literárnom diele – detektívnej alebo náučnej literatúry 	<ul style="list-style-type: none"> • charakterizujú náučnú literatúru • nájdu základné znaky náučnej literatúry v jednotlivých textoch • vypracujú prezentáciu o prečítanom literárnom diele – detektívnej alebo náučnej literatúry
---	--	---	---

<p>Počet hodín – 8 hodín</p> <p>III. Dráma a dramatické umenie</p> <p>1. Divadelná hra</p> <ul style="list-style-type: none"> • H. CH. Andersen: Snehová kráľovná • Bábkové divadlo <p>2. Rozhlasová hra, rozhlasová rozprávka</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dušan Dušek: Pretože aj napriek tomu <p>3. Film</p> <ul style="list-style-type: none"> • Filmová výprava • Zvláštne efekty • Kreslený humor vo filme • Sledovanie ľubovoľného animovaného filmu 	<ul style="list-style-type: none"> • Slovenský jazyk • Dejepis • Mediálna výchova • Informatika • Hudobná výchova • Výtvarná výchova • Etická výchova 	<p>Žiaci vedia</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakterizovať divadelnú hru, bábkovú hru, bábkové divadlo a rozhlasovú hru • vymenovať rozdiely jednotlivých typov hier • dramatizovať literárny text <p>Žiaci dokážu</p> <ul style="list-style-type: none"> • interpretovať prečítanú divadelnú hru • dramatizovať podobu literárneho textu • pretvoriť prozaický literárny text na dramatický • napísať jednoduchý scenár pre filmovú podobu ľubovoľne vybratej modernej rozprávky • vysvetliť na príklade hlavné znaky dramatického diela • vysvetliť rozdiel medzi literárnym textom a inscenáciou • vysvetliť pojmy scenár, režisér, herec, zvukové efekty a ich podiel na vzniku jednotlivých dramatických žánrov • porovnať divadelnú hru s filmovou rozprávkou • nájsť ich spoločné a rozdielne znaky • vypracovať návrh vlastného animovaného filmu 	<p>Žiaci</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznávajú hlavné znaky divadelnej hry, bábkovej hry, bábkového divadla a rozhlasovej hry • vymenujú rozdiely jednotlivých typov hier • dramatizujú literárny text <p>Žiaci</p> <ul style="list-style-type: none"> • prerozprávajú prečítanú divadelnú hru • dramatizujú podobu literárneho textu • pretvoria prozaický literárny text na dramatický • napíšu jednoduchý scenár pre filmovú podobu ľubovoľne vybratej modernej rozprávky • vysvetľujú na príklade hlavné znaky dramatického diela • vysvetľujú rozdiel medzi literárnym textom a inscenáciou • vysvetľujú pojmy scenár, režisér, herec, zvukové efekty a ich podiel na vzniku jednotlivých dramatických žánrov • porovnávajú divadelnú hru s filmovou rozprávkou • nájdu ich spoločné a rozdielne znaky • vypracujú návrh vlastného animovaného filmu
--	--	--	---

Vzdelávacia oblasť : Jazyk a komunikácia
Predmet : Slovenský jazyk a literatúra
Ročník : šiesty

1. Nové témy pre 6. ročník : Tvorenie slov odvodzovaním, predponami, príponami, skladaním, neutrálne a citovo zafarbené slová, konkrétne a abstraktné podstatné mená, vokatív, vzťahové a privlastňovacie prídavné mená, vzory páví, matkin, otcov, zvrtné a nezvrtné slovesá, plnovýznamové a neplnovýznamové slovesá, jednoduchý a zložený slovesný tvar, slovesný spôsob, príslovky, stupňovanie prísloviak, vokalizácia predložiek, citoslovcia, vyjadrený a nevyjadrený podmet, slovesný a slovesno-menný prísudok, prisudzovací sklad, zhoda, dvojčlenná veta, dialóg, protiargument, rozprávanie s využitím priamej reči, projekt.

2. Časová dotácia vyučovacích hodín: 4 hodiny týždenne / 132 hodín ročne/

Jazyková komunikácia a Komunikácia a sloh : počet hodín týždenne 2 /66 ročne/

Literatúra: počet hodín týždenne 2 /66 ročne/

Počet a zameranie kontrolných diktátov: 4

- opakovanie učiva z 5. ročníka
- zvieracie a privlastňovacie prídavné mená
- slovesá
- záverečné opakovanie učiva
-

Počet a zameranie kontrolných slohových prác: 2

dynamický opis
rozprávanie s využitím priamej reči

3. Rozpis tematických celkov

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

1. Opakovanie vedomostí a zručností z 5. ročníka /7 h./

Synonymá, antonymá, podstatné mená, prídavné mená, slovesá

2. Zvuková rovina jazyka a pravopis /8 h./

Opakovanie a utvrdenie učiva z nižších ročníkov

Termín prízvuk, prízvuk v slovenčine a iných jazykoch, hlavný a vedľajší prízvuk

Melódia vety, prevládanie klesavej melódie, melódia v opytovacích vetách

Termín prízvučná a neprízvučná slabika

Rytmus, tempo, sila hlasu, prestávka

Pojem a vymedzenie termínu interpunkčné znamienka, ich funkcia pri členení textu i jeho významu

Úvodzovky v priamej reči, uvádzacia veta

3. Významová /lexikálna rovina /6 h./

Opakovanie a utvrdenie učiva z nižších ročníkov

Spisovné a nespisovné slová, slang, nárečové slová

Štruktúra odvodeného slova, obmena významu slova, frekventované predpony i prípony

Slovníky, neutrálne a citovo zafarbené slová

4. Tvarová /morfologická rovina /26 h./

Opakovanie a utvrdenie učiva z nižších ročníkov

Osobné a privlastňovacie zámená

Predložky, väzba s pádom, vokalizácia

Podstatné mená, konkrétne a abstraktné, oslovenie-vokatív

Vzťahové a privlastňovacie prídavné mená, vzor páví, otcov/matkin

Opakovanie sloviess, plnovýznamové a neplnovýznamové slovesá

Zvratné a nezvratné slovesá

Jednoduchý a zložený tvar sloviess

Slovesný spôsob

Príslovky, druhy prísloviess, stupňovanie prísloviess

Citoslovciess

5. Syntaktická /skladobná rovina /7 h./

Opakovanie a utvrdenie učiva z nižších ročníkov

Charakteristika vety, veta podľa obsahu

Podmet ako základný vetný člen

Vyjadrený a nevyjadrený podmet

Prísudok ako základný vetný člen,

Slovesný a slovesno-menný prísudok

Prísudzovací sklad, zhoda, dvojčlenná veta

KOMUNIKÁCIA A SLOH /12 h./

Opakovanie a utvrdenie učiva z nižších ročníkov

Zhováráme sa a diskutujeme

Argument a protiargument

Statický opis

Charakteristika

Dynamický opis,

Ja - rozprávanie, on - rozprávanie

Píšme rozprávanie

Informujeme presne a pútavo, projekt

LITERATÚRA

1. Opakovanie učiva z 5. Ročníka /3 h./

Úvodná hodina, oboznámenie s učebnicou

Krátke formy ľudovej slovesnosti

2. Poézia /20 h./

Ľudová balada, umelá balada /5 h./

Balada ako epický žáner ľudovej slovesnosti, pôvodne spievaný, hlavné znaky balady, sociálna balada

Bájka /8 h./

Veršovaná, neveršovaná forma

Pojmy, satira, alegória-inotaj

Lyrika /7 h./

Znaky poézie, pojem lyrická báseň, umelecké básnické prostriedky /prirovnanie, zdobenina, metafora, epiteton/

Detská populárna pieseň, pojmy refrén, rým

3. Próza /30 h./

Povešť, historická poviedka

Prozaická aj básnická forma

Pojem historická poviedka, bylina, reč postáv, autorská reč

Príbehy zo života detí

Poviedka ako žáner krátkej prózy

Aplikácia literárnych pojmov - úvod, zápletka, vyvrcholenie, obrat, rozuzlenie ako súčasti vnútornej kompozície na základe analýzy textu

Vyvedenie pojmu vnútorná kompozícia literárneho diela

Literárny pojem dialóg, monológ

Príbehy zo života v prírode

Dobrodružná literatúra a jej znaky

Pojem rozprávač, on-forma, ja-forma rozprávania

Detská detektívna literatúra

Pojmy detektívka, detektív

4. Dráma a dramatické umenie /7 h./

Divadelná hra, pojmy herec, režisér

Rozhlasová hra, pojem audiálne umenie

Film, animovaný film, filmová výprava, zvláštne efekty, kreslený humor

5. Záverečné opakovanie /6 h./

Záverečný prehľad a utvrdenie získaných vedomostí

Učebné zdroje

Slovenský jazyk pre 6. ročník základných škôl, Jarmila. Krajčovičová, Jana Kesselová

Literatúra pre 6. ročník základných škôl, D. Petříková, R. Trutz, E. Greifová

Slovníky

Odborná literatúra, internet

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Predmet: Slovenský jazyk a literatúra

Ročník: siedmy

1. **Nové témy pre 7. ročník:** Slová cudzieho pôvodu, ich výslovnosť a pravopis, slová podľa dobového výskytu, výkladový slovník, slovník cudzích slov, spisovné a nespisovné slová - slangové slová, skratky, pomnožné podstatné mená, násobné číslovky, skloňovanie čísloviek, slovesný vid, spojky, interpunkcia, holá a rozvitá veta, vetný základ, jednočlenná veta slovesná a neslovesná, príhovor, rétorika, efektívna a asertívna komunikácia, dynamický opis, umelecký opis, projekt.

2. **Časová dotácia vyučovacích hodín: 4 hodiny týždenne / 132 hodín ročne/**

Jazyková komunikácia a Komunikácia a sloh : počet hodín týždenne 2 /66 ročne/

Literatúra: počet hodín týždenne 2 /66 ročne/

Počet a zameranie kontrolných diktátov: 4 +1

- opakovanie učiva zo 6. ročníka
- cudzie slová
- prídavné mená
- číslovky
- záverečné opakovanie učiva

Počet a zameranie kontrolných slohových prác: 2

- príhovor
- umelecký opis

3. **Rozpis tematických celkov**

Jazyková komunikácia

1. Opakovanie vedomostí a zručností zo 6. ročníka /5 h./

2. Zvuková rovina jazyka a pravopis / 3 h./

Opakovanie a utvrdenie učiva z nižších ročníkov

Výslovnosť a pravopis slov cudzieho pôvodu

3. Významová/lexikálna rovina jazyka /16 h./

Opakovanie a utvrdenie učiva z nižších ročníkov
Nepisovné slová v súkromnej komunikácii
Skratky v písomnej komunikácii
Systém slovnej zásoby: členenie slovnej zásoby podľa používania, významu, spisovnosti
Slová cudzieho pôvodu

Slová podľa dobového výskytu

4.Tvarová/morfologická rovina jazyka /18 h./

Opakovanie učiva o podstatných menách

Pomnožné podstatné mená

Druhy prídavných mien, vzory, stupňovanie, pravopis

Číslovky , základné, radové a násobné, pravopis, skloňovanie, vzory, určité a neurčité

Opakovanie učiva o slovesách, rozlíšenie osoby, čísla, času a spôsobu, plnovýznamové a neplnovýznamové, zvrtné slovesá, slovesný vid

Spojky, pravopis pri písaní čiarky

Opakovanie učiva o slovných druhoch

5.Syntaktická/skladobná rovina jazyka /8 h./

Opakovanie učiva o jednoduchej vete

Holá a rozvitá veta, viacnásobný vetný člen

Vetný základ, jednočlenná a dvojčlenná veta

Slovesná a neslovesná jednočlenná veta

6.Opakovanie učiva zo 6. a 7. ročníka /4 h./

Komunikácia a sloh / 12 h./

Komunikačné situácie, nemôžeme nekomunikovať

Asertívna a efektívna komunikácia

Komunikácia v spoločnosti

Tvoríme príhovor (prívet)

Prednášame príhovor

Umelecký opis

Dynamický opis

Projekt, príprava, prezentácia

Jazyková a slohová zložka sú oddelené len formálne kvôli prehľadu tematických celkov, ináč nie sú vzájomne oddeľované, ale tvoria integrálnu súčasť vyučovania materinského jazyka.

Literatúra

1.Opakovanie učiva zo 6. ročníka /3 h./

Všeobecné literárne pojmy

Známe literárne útvary a žánre

2.Anekdoty, aforizmy /2 h./

3.Poézia /13 h./

Vonkajšia kompozícia básne, obkročný rým, striedavý rým, básnická otázka

Hlavná myšlienka, obsah, téma a forma literárneho diela

Populárna pieseň, autori

4.Próza /36 h./

Dobrodružná novela, dobrodružný román

Western

Robinsonáda

Detektívna literatúra, detektív

Dievčenský román, autorky, hlavná postava, témy

Biografický román

Príbehy zo života detí, hlavné znaky epického literárneho diela

Situačná, charakterová, slovná komika

Literatúra faktu

5. Dramatické umenie /7 h./

Filmová tvorba, literárny a technický scenár

Televízna hra

Rozhlasová hra

6. Záverečné opakovanie /5 h./

Záverečný prehľad a utvrdenie získaných vedomostí

4. Aplikovanie prierezových tém vo vyučovaní slovenského jazyka v 7. ročníku :

Mediálna výchova

Zložka : Jazyková komunikácia

Tematický celok : Náuka o slove

Využitie : Jazykové prejavy, využitie neologizmov v médiách – spisovné vyjadrovanie.

Zložka : Komunikácia a sloh, Literatúra

Tematický celok : Opis, Dramatické umenie, Filmová tvorba, Televízna a rozhlasová hra

Využitie : Opis osoby, charakteristika, filmový hrdina – rozlíšiť jeho kladné a záporné stránky.

Ochrana života a zdravia

Zložka : Literatúra

Tematický celok : Poézia - lyrické básne

Využitie : Analýza textov s témami o zdravom životnom štýle – vážiť si zdravie i svoj život.

Zložka : Komunikácia a sloh

Tematický celok : Rozprávanie s prvkami opisu

Využitie : Opis prírodných krás – vážme si prírodu a čo k nej patrí, opis zvierat'a.

Tvorba projektu a prezentačné činnosti

Zložka : Komunikácia a sloh

Tematický celok : Projekt/možnosť výberu/ - Módna prehliadka, Galéria literárnych postáv,

Život v našej triede

Využitie : Rozvíjanie komunikácie a štylizácie, vypracovanie a prezentácia projektu.

Osobnostný a sociálny rozvoj

Zložka : Literatúra

Tematický celok : Rozbor literárnych postáv v dielach J. G. Tajovského, M. Kukučina

Využitie : Analýza kladných vlastností hrdinov literárnych diel /odvaha, láska, sebazaprenie/.

Multikultúrna výchova

Zložka : Komunikácia a sloh

Tematický celok : Vlastná tvorba, súťaž : Prečo mám rád slovenčinu, prečo mám rád Slovensko

Využitie : Slohové témy zamerané na vlastenectvo, spoznávanie kultúry nášho národa, akceptovanie kultúr iných národov.

Národný štandard finančnej gramotnosti

Finančná gramotnosť

Zložka : Literatúra

Tematický celok : Dievčenský román / Anna zo Zeleného domu, Jediná, Joja, Jojka, Tibor/

Využitie : Pomenovať osobné, rodinné a spoločenské potreby, porovnať s literárnym dielom. Porozprávať, aké môžu byť výdavky na domácnosť a aké zdroje príjmov.

Zložka : Komunikácia a sloh

Tematický celok : Charakteristika osoby

Využitie : Uviesť príklady, ako záujmy, poznatky a schopnosti jednotlivca ovplyvňujú výber povolania a vzdelanie alebo praktické zručnosti ovplyvňujú príjem počas života .

Regionálna výchova:

Tematický celok : Opis, Dramatické umenie, Filmová tvorba, Televízna a rozhlasová hra

- 5. Hodnotenie a klasifikácia:** Hodnotenie a klasifikácia je na základe Metodických pokynov na hodnotenie žiakov ZŠ schválených MŠ SR dňa 28.apríla 2009 pod číslom 7/2009-R ako metodického materiálu pre učiteľa základnej školy. Hodnotenie bude rešpektovať žiakove vedomosti a schopnosti, kreativitu, prácu s informáciami, samostatnosť, úspešnosť, spoluprácu. Hodnotenie žiakov so ŠVVP, ktorí sú individuálne začlenení, budeme realizovať podľa pokynov poradenských zariadení, napr. v diktátoch vykazovať len počet chýb.

6. Učebné zdroje

Slovenský jazyk pre 7. ročník základných škôl, J. Krajčovičová, J. Kesselová

Literárna výchova pre 7. ročník základných škôl, D. Petriková, R. Trutz

Slovníky

Odborná literatúra, internet